

Wageningen een gifvrije gemeenschap en stroomgebied Zuid Veluwe

De campagne 'Wageningen Gifvrije gemeenschap' is een initiatief van het Platform Duurzaam Wageningen en de Grootouders voor het Klimaat. Het sluit aan bij het breder initiatief van het Stroomgebied Zuid Veluwe, gericht op het stimuleren van lokale initiatieven voor een gezondere en duurzame omgeving in het stroomgebied. In de campagne wordt samengewerkt met de gemeente Wageningen en lokale maatschappelijke organisaties (vanuit duurzame voedselproductie, bloementeel, natuur, waterbeheer) en met de Wageningen Universiteit.

Waarom is dit thema belangrijk?

De wetenschap is duidelijk over de schadelijke effecten van pesticiden¹ op mensen (denk aan kanker, autisme en neurodegeneratieve ziekten zoals Parkinson), op de natuur (met name insecten, maar ook planten, bodemleven en vogels), en het milieu (zoals waterkwaliteit). Dit leidt tot een afname van de biodiversiteit maar kan ook effecten hebben op de groei, voortplanting en gedrag van dieren.

Pesticiden worden kilometers ver van de bron teruggevonden, in de natuur, in huisstof en zelfs in luiers van baby's. Pesticiden zijn onderdeel van het dominante landbouw productie systeem dat ook significant bijdraagt aan klimaatverandering. Naast de landbouw worden veel pesticiden gebruikt in de sierbloementeel (vooral lelies) en in bestrijdingsmiddelen tegen ongedierte bij huisdieren en in tuinen.

Er zijn veel verschillende soorten pesticiden, waarvan sommigen zeer toxisch (giftig) zijn en door de EU zijn verboden vanwege de schadelijke effecten op de mens en de natuur. Maar het wordt steeds duidelijker dat middelen die zijn toegelaten niet altijd veilig zijn. De toelatingsprocedure van het CTGB kijkt vaak niet naar neurologische effecten, de effecten op kwetsbare groepen en het zogenaamde 'cocktaileffect', ofwel de schadelijke effecten van de combinatie van middelen, [op de natuur](#) en [op mensen](#). Ook bevatten 37 pesticiden die in de EU zijn toegelaten PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen), waarvan het RIVM de schadelijke effecten op mens, dier en milieu recent [onder de aandacht bracht](#).

Wat is het doel?

In Nederland bevat de omgeving (bodem, water, organismen) al vele residuen van gebruikte pesticiden, die lang giftig blijven en langzaam afbreken. Deze campagne volgt een gebiedsgerichte aanpak waarvan het doel is om het gebruik en de verdere aanvoer van gifstoffen vanuit de belangrijkste bronnen te verminderen. Dat gebeurt door bij de belangrijkste bronnen van gifstoffen het gebruik van gifvrije alternatieven bekend te maken en te stimuleren. Het doel is niet om gifstoffen uit de bodem of water te verwijderen. De maat is daarbij de graad van toxiciteit. Gifvrij is een stip op

---

¹ Met pesticiden wordt bedoeld op 'gewasbeschermingsmiddelen' in de zin van Verordening 1107/2009 van het Europees Parlement. Dit zijn middelen ter bescherming of ter voorkoming van aantasting van planten en/of plantaardige producten. Denk daarbij aan fungiciden (tegen schimmels), insecticiden (tegen plaaginsecten), herbiciden (tegen ongewenste planten). Ook wordt bedoeld op biociden (zoals bestrijdingsmiddelen tegen mieren of tegen vlooien in vlooienbanden voor huisdieren).

de horizon die wij ons ten doel stellen. Voor producten zonder giftige pesticiden (bloemen, groente en fruit) kom je meestal uit op het Europese certificaat voor biologisch (Skal gecertificeerd). Wij stimuleren in onze campagne het gebruik van bestaande standaarden en certificering-systemen.

Wat is de strategie?

Het initiatief 'gifvrije gemeenschap' is gericht op **bewustwording van burgers**, en **het bieden van een handelingsperspectief**. Ons motto is: wil je je eigen leefomgeving mooi en gezond houden, dan kan je daar zelf wat aan doen door te kiezen voor gifvrije alternatieven. Vanuit een groeiend bewustzijn van burgers is de verwachting dat bedrijven en overheden ook maatregelen gaan nemen om het gebruik van pesticiden te verminderen.

Er zijn alternatieven voor de vier belangrijkste bronnen van giftige stoffen:

- Gifvrije (biologisch) geteelde bloemen en planten
- Gifvrij (biologisch) geteeld voedsel
- Gifvrije middelen voor het bestrijden van ongedierte bij huisdieren, en maatregelen om plagen te voorkomen
- Natuurlijke middelen bij (moes-) tuinieren, en maatregelen om de bodem gezond te houden.

Voor ieder van bovenstaande bronnen van gif zijn flyers beschikbaar: [Actie Wageningen gifvrij | Platform Duurzaam Wageningen](#).

Hoe kunt u als organisatie bijdragen?

Echter, er zijn ook belemmeringen. Veel mensen kennen de alternatieven niet, of weten niet waar die te vinden. Of de alternatieven zijn niet voldoende beschikbaar of relatief duur. Of de grond is te duur om aan te kopen door biologische telers. Organisaties kunnen bijdragen door de vraag naar gifvrije producten (bloemen, planten, voedsel) te stimuleren en bewustzijn te creëren rond het gebruik van giftige stoffen. Dat kan door actief gebruik te maken van het bestaande aanbod en verkooppunten van gifvrije of biologische producten. Op de website van [Stroomgebied Zuid Veluwe](#) is een overzicht opgenomen van verkoop adressen van gifvrije bloemen en planten, en voedsel. Maak daar vooral gebruik van en help dit bekend te maken in uw eigen netwerk. En door mee te denken en acties te ondersteunen om belemmeringen tegen te gaan, en afspraken om gifvrij in te kopen ook daadwerkelijk na te leven.

